

ΝΕΥΡΟΜΥΪΚΕΣ ΔΙΑΤΡΑΧΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Δ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗ - ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ ΘΗΛΑΣΜΟΥ

- Τύπος αντίδρασης: τριδυμικό νεύρο
- Θέση έκλυσης: ύπτια θέση
- Σημείο έκλυσης: στοματική κοιλότητα
- Ερέθισμα: απαλό απτικό
- Αντίδραση: ρυθμικές κινήσεις απομύζησης
- Εμφάνιση: γέννηση
- Αναστολή: 4^{ος} -6^{ος} μήνας
- Προσαρμογή: αντανακλαστικό επιβίωσης, αν παραμείνει οδηγεί σε απώθηση υγρών από το στόμα

ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ ΕΞΕΜΕΣΗΣ

- Τύπος αντίδρασης: νωτιαίου επίπεδου
- Θέση έκλυσης: ύπτια θέση
- Σημείο έκλυσης: βάση γλώσσας
- Ερέθισμα: έντονο απτικό
- Αντίδραση: συσπάσεις γλώσσας (πρόκληση εμετού)
- Εμφάνιση: γέννηση
- Αναστολή: 8^{ος} μήνας
- Προσαρμογή: εγκατάσταση στο φάρυγγα. Απουσιάζει σε υποτονία, έχει έντονη παρουσία στην υπερτονία

ΤΟΝΙΚΟ ΛΑΒΥΡΙΝΘΙΟ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ (ΥΠΤΙΑ)

- Θέση έκλυσης: ύπτια θέση
- Σημείο έκλυσης: κεφάλι
- Ερέθισμα: κίνηση κεφαλιού προς τα πάνω σε σχέση με τη βαρύτητα
- Αντίδραση: εκτατικός τόνος αυχένα και άκρων
- Εμφάνιση: γέννηση
- Αναστολή: 4^{ος} -6^{ος} μήνας
- Προσαρμογή: δεν είναι εμφανές στην τυπική ανάπτυξη, παραμένει όμως σε ΝΜΔ και προκαλεί διαταραχές μυϊκού τόνου, ανασήκωσης κεφαλιού

ΤΟΝΙΚΟ ΛΑΒΥΡΙΝΘΙΟ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ (ΠΡΗΝΗΣ)

- Τύπος αντίδρασης: επιπέδου εγκεφαλικού στελέχους
- Θέση έκλυσης: πρηνής θέση
- Σημείο έκλυσης: κεφαλή
- Ερέθισμα: κεφαλή προς τα κάτω σε σχέση με τη βαρύτητα
- Αντίδραση: καμπτικός τόνος αυχένα και άκρων
- Εμφάνιση: γέννηση
- Αναστολή: 4^{ος} - 6^{ος} μήνας
- Προσαρμογή: η παραμονή του προκαλεί διαταραχές μυϊκού τόνου, εμποδίζοντας ανασήκωση κεφαλιού, ελευθέρωση χεριών και εκτέλεση ΔΚΖ

ΑΣΥΜΜΕΤΡΟ ΤΟΝΙΚΟ ΑΥΧΕΝΙΚΟ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ

- Τύπος αντίδρασης: επιπέδου εγκεφαλικού στελέχους
- Θέση έκλυσης: ύπτια θέση
- Σημείο έκλυσης: μυς αυχένα
- Ερέθισμα: ιδιοδεκτικό και οπτικό (στροφή κεφαλιού)
- Αντίδραση: εκτατικός τόνος μιας πλευράς, καμπτικός τόνος της άλλης
- Εμφάνιση: γέννηση
- Αναστολή: 4^{ος} - 6^{ος} μήνας
- Προσαρμογή: παραμένοντας, αποτρέπει τη σύλληψη, ρολλάρισμα, κάθισμα και βάδιση. Απουσιάζοντας, εμποδίζει κινητικό σχεδιασμό και οργάνωση

ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟ ΤΟΝΙΚΟ ΑΥΧΕΝΙΚΟ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ

- Τύπος αντίδρασης: επιπέδου εγκεφαλικού στελέχους
- Θέση έκλυσης: πρηνής, τετραποδική ή καθιστή θέση
- Σημείο έκλυσης: κάμψη και έκταση αυχένα
- Ερέθισμα: ιδιοδεκτικό
- Αντίδραση: Α) κάμψη άνω άκρων/έκταση κάτω
- Β) έκταση άνω άκρων/κάμψη κάτω
- Εμφάνιση: 4^{ος} – 6^{ος} μήνας
- Αναστολή: 8^{ος} – 12^{ος} μήνας
- Προσαρμογή: ΑΤΑΑ και ΤΛΑ επηρεάζουν τη σταθεροποίηση. Παραμένοντας, εμποδίζει έρπισμα και μπουσούλημα, καθιστή και όρθια θέση.

ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ LANDAU

- Τύπος αντίδρασης: διάχυτο αντανακλαστικό
- Θέση έκλυσης: πρηνής θέση
- Σημείο έκλυσης: εκτατικοί μυς αυχένα
- Ερέθισμα: ιδιοδεκτικό-αιθουσαίο (ανύψωση κεφαλής)
- Αντίδραση: έκταση αυχένα και άκρων (απαγωγή και έξω στροφή ισχίων)
- Εμφάνιση: 3^{ος} -4^{ος} μήνας
- Αναστολή: 1^{ος} – 2^{ος} χρόνος
- Προσαρμογή: αποδυναμώνει την καμπτική στάση, ελευθερώνει τον αυχένα. Απουσία=υποτονία, έντονη παρουσία=σπαστικότητα

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

- Αποτελούν ένα είδος τονικών στασικών αντανεκλαστικών, που εκλύονται και ενεργοποιούν τους μυς των άκρων.
- Δεν παρατηρούνται κατά την τυπική ανάπτυξη.
- Είναι τονικές αλλαγές (αυξημένη σπαστικότητα) και όχι κινήσεις, που επηρεάζουν το περισσότερο προσβεβλημένο μέλος, όταν το λιγότερο προσβεβλημένο βρίσκεται σε σύσπαση.
- Οι εξαρτημένες αντιδράσεις είναι πιο δυνατές και διαρκείς όταν υπάρχει μεγάλο επίπεδο σπαστικότητας
- Οι εξαρτημένες αντιδράσεις εντείνουν μετά από έντονη προσπάθεια και φόβο

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

- Είναι στερεότυπες και παρατηρούνται στα ίδια παθολογικά πρότυπα, ευνοώντας την ανάπτυξη παραμορφώσεων.
- Παρατηρούνται σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση, ημιπληγία, τετραπληγία.
- Όταν ένα παιδί με **σπαστική ημιπληγία** θέλει αν χρησιμοποιήσει ένα μη προσβεβλημένο άκρο, παρατηρείται εξαρτημένη αντίδραση:

A) στο προσβεβλημένο άνω άκρο με αύξηση κάμψης

B) στο προσβεβλημένο κάτω άκρο

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

- Όταν ένα παιδί με **σπαστική διπληγία** θέλει να χρησιμοποιήσει το λιγότερο προσβεβλημένο άκρο, παρατηρείται εξαρτημένη αντίδραση:

A) αύξηση σπαστικότητας προσβεβλημένου άκρου

B) κορμού και ισχίων

- Όταν ένα παιδί με **σπαστική τετραπληγία** θέλει να χρησιμοποιήσει το λιγότερο προσβεβλημένο άκρο, παρατηρείται εξαρτημένη αντίδραση:

A) με αύξηση της σπαστικότητας σε όλο το υπόλοιπο σώμα

ΑΥΤΟΜΑΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

- Χαρακτηριστική αυτόματη αντίδραση είναι αυτή του προσανατολισμού, που ελέγχεται από το μεσεγκέφαλο, επιτρέποντας την τοποθέτηση της κεφαλής σε οριζόντια θέση, ευθυγράμμιση της κεφαλής, του κορμού και των άκρων.
- Οι αντιδράσεις προσανατολισμού διευκολύνουν:
  - A) την ανάπτυξη ελέγχου κεφαλής
  - B) την ανάπτυξη στροφικών κινήσεων του κορμού
- Ομαλοποιημένος μυϊκός τόνος είναι προϋπόθεση για τον προσανατολισμό

ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

- 5 είδη αντιδράσεων προσανατολισμού:
  1. Αυχενική αντίδραση προσανατολισμού στο σώμα
  2. Λαβυρίνθια αντίδραση προσανατολισμού
  3. Αντίδραση προσανατολισμού που επιδρά στο κεφάλι
  4. Αντίδραση προσανατολισμού που επιδρά στο σώμα
  5. Οπτικές αντιδράσεις προσανατολισμού

ΑΥΧΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΑ ΣΤΟ ΣΩΜΑ

- Τύπος αντίδρασης: μεσεγκέφαλος
- Θέση έκλυσης: ύπτια θέση
- Σημείο έκλυσης: αυχέννας
- Ερέθισμα: ιδιοδεκτικό (παθητικό γύρισμα κεφαλής)
- Αντίδραση: Α) μονοκόμματο γύρισμα κορμού προς το κεφάλι
- Β) γύρισμα κορμού τμηματικά, με περιστροφή ώμων, λεκάνης
- Εμφάνιση: γέννηση
- Αναστολή: 5^{ος} χρόνος
- Προσαρμογή: διευκολύνει το ρολλάρισμα, κάθισμα, έρπισμα, ορθοστάτηση

ΛΑΒΥΡΙΝΘΕΙΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

- Τύπος αντίδρασης: μεσεγκέφαλος
- Θέση έκλυσης: ύπτια, πρηνής, κατακόρυφη θέση
- Σημείο έκλυσης: αυχέννας (χωρίς όραση)
- Ερέθισμα: αιθουσαίο
- Αντίδραση: έκταση αυχένα από πρηνή θέση, κάμψη αυχένα από την ύπτια θέση, πλάγια κλίση αυχένα από την κατακόρυφη θέση
- Εμφάνιση: γέννηση (2^{ος} -3^{ος} μήνας)
- Αναστολή: παραμένει σε όλη τη διάρκεια της ζωής
- Προσαρμογή: επιτρέπει φυσιολογική όρθια στάση, διατήρηση ισορροπίας

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Σημείωμα Αναφοράς:

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Βιβλιογραφική Αναφορά Διαφανειών:
- Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, Οδηγός Σπουδών για την Ειδικότητα: Βοηθός Εργοθεραπείας, Κωδικός: 27-00-04-1
- Σηφάκη, Μ. (2002). *Εργοθεραπεία σε παιδιά και εφήβους με Νευρομυϊκές Διαταραχές*. Αθήνα: ΤΕΙ Αθήνας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.
- Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων». [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>
- Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:
  - που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
  - που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
  - που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.